

22.05.2023

143/00.04.02/2023  
[Joukkoliikennepalveluiden  
uudelleenjärjestäminen  
palvelusopimusasetuksen  
mukaisesti]

Uudenmaan ELY-keskus  
[info.joukkoliikenne.uus@ely-keskus.fi](mailto:info.joukkoliikenne.uus@ely-keskus.fi)

Viite  
Kirjeenne 15.5.2023

## **HSL:n kannanotto joukkoliikennepalveluiden uudelleenjärjestämisestä Länsi-Uudellamaalla**

### **Joukkoliikennepalveluiden nykytila**

Uudenmaan ELY-keskuksen Länsi-Uudenmaan bussiliikenteessä HSL:llä on monilla HSL-alueella liikennöivien liikennöitsijöiden kanssa U-liikennesopimus. U-liikennesopimuksen myötä HSL maksaa liikennöitsijöille kiinteän korvauksen jokaisesta HSL-lipulla tehdystä matkasta kyseisillä linjoilla. Nousukorvaus on linjakohtainen ja määräytyy vuosittain sen mukaan, kuinka paljon matkustaja itse matkastaan keskimäärin maksaa. Korvaukseen ei siis sisälly julkista subventiota. Markkinaehtoisessa liikenteessä nykyinen toimintatapa korvauksien osalta on lakisääteinen, ja ELY-keskuksen tilaamassa PSA-liikenteessä noudatetaan yhdenmukaisuussyistä samaa menetelmää. U-liikennejärjestelmä on HSL:lle erittäin kustannustehokas tapa HSL:n reuna-alueiden joukkoliikenteen hoitamiseen. Jos HSL tilaisi itse vastaavan liikenteen, olisivat kustannukset U-liikenteeseen verrattuna huomattavasti korkeammat; jopa moninkertaiset.

Pohjois-Kirkkonummella ja Veikkolassa joukkoliikenteen palvelutaso koostuu nykyisellään HSL:n tilaamasta liikenteestä sekä markkinaehtoisesti järjestetystä että ELY:n tilaamasta U-liikenteestä. HSL:n tilaamana alueella liikennöidään palvelutasoa täydentäviä Kirkkonummen sisäisiä linjoja 907, 908(K) ja 909(K) sekä Veikkolasta Espoon keskukseen yhteyksiä tarjoavaa seutulinjaa 243(V). Alue on täysin poikkeava muusta HSL-alueesta, koska suurin osa alueen palvelutasosta muodostuu U-liikenteen kautta linjoilla U275 ja U280, jotka tarjoavat yhteyksiä Leppävaaraan sekä Helsingin keskustaan. HSL:n ja Kirkkonummen kannalta nykyisillä U-linjoilla ja niiden tarjoamalla palvelutasolla on siis merkittävä vaikutus.

Siuntion joukkoliikennetarjonta bussiliikenteen osalta koostuu ensi syksynä HSL:n tilaamista Siuntion sisäisistä bussilinjoista sekä alueella liikennöitävistä U-linjoista.

Markkinaehtoisella liikenteen järjestämistavalla liikennetarjonta vastaa usein suhteellisen hyvin myös kysyntää. Asiakkaiden kannalta ongelmaksi muodostuu tarjonnan kattavuus hiljaisempina aikoina sekä palveluiden ennustettavuus pidemmällä aikavälillä. Epävarmuus tulevasta vaikeuttaa myös liikennetarjonnan kehittämistä ja sitä kautta kaikkien osapuolien yhteisen tavoitteen saavuttamista matkustajamäärien kasvattamisen osalta.

### **Joukkoliikennepalveluiden uusi järjestämistapa**

Uudessa järjestämistavassa Länsi-Uudenmaan bussiliikenne hoidettaisiin kokonaisuudessaan PSA-liikenteenä (EU:n palvelusopimusasetus) Uudenmaan ELY-keskuksen tilaamana. HSL:n tiedossa olevien alustavien suunnitelmien mukaan joukkoliikenteen palvelutaso tulisi uudessa toimintamallissa olemaan pääpiirteittäin nykyisen kaltainen ja paikoin jopa hieman parempi. HSL:n ja ELY-keskuksen alustavissa neuvotteluissa on lähdetty siitä, että HSL osallistuu uudessakin toimintamallissa kustannuksiin nykyisenkaltaisilla U-liikennesopimuksilla. Näin ollen HSL:n rooli ei uudessa järjestämistavassa tulisi oleellisesti muuttumaan. Myöskään HSL:n ja sen jäsenkuntien kustannukset eivät oleellisesti muuttuisi. Suunniteltu toimintatapa kustannuksien osalta on HSL:n mielestä toimiva ja kannatettava. Pieniä muutoksia nykyisiin U-liikennesopimuksiin on kuitenkin syytä tehdä, sillä nykyisissä sopimuksissa kumpikin osapuoli (HSL ja liikennöitsijä) voivat koska tahansa irtisanoa sopimuksen kolmen kuukauden irtisanomisajalla. On epätodennäköistä, että yksikään osapuoli (HSL, liikennöitsijä tai ELY-keskus) tällaista tekisivät uudessa toimintamallissa, mutta on kaikkien etujen mukaista, että ehtoa tiukennetaan merkittävästi nykyisestä.

Uuden järjestämistavan myötä alueen U-linjojen palvelutaso ei jatkossa enää määräydy edes osittain markkinaehtoisesti nykyiseen tapaan. Uuden toimintamallin myötä palvelutason määrittelyyn tulee luoda toimiva prosessi, jossa kaikki osalliset pääsevät tuomaan oman näkökulmansa esille. Linjojen U280 ja U275 palvelutaso on HSL:n ja Kirkkonummen näkökulmasta kriittinen Pohjois-Kirkkonummen ja Veikkolan palvelun kannalta, joten HSL:llä tulee olla mahdollisuus osallistua palvelutason määrittelyyn.

HSL on keskustellut Kirkkonummen kunnan kanssa alueen nykyisestä palvelutasosta ja sen riittävydestä. Aluetta palvelevilla U-linjoilla nykyisin käytössä oleva palvelutaso täyttää HSL:n ja Kirkkonummen kunnan yhdessä asettaman alueellisen palvelutasoluokituksen vaatimukset. Tulevaisuudessa matkustajamäärien kehittyessä nykyisestä tarjontaa tulee tarkastella uudelleen, jotta joukkoliikenteen käytön kehityksessä mahdollistetaan korona-ajan jälkeen alkanut positiivinen suunta. Järjestämistapamuutoksella ei ole suoranaisia vaikutuksia HSL:n tilaamaan liikenteeseen Pohjois-Kirkkonummen ja Veikkolan alueella, jos U-linjojen palvelutaso säilyy nykyisellä tasolla.

Myös HSL:n tilaamat Siuntion sisäiset bussilinjat on yhteensovitettu U-linjojen palvelun kanssa, joten HSL:n tulee jatkossa olla myös Siuntiossa liikennöitävien U-linjojen palvelutason määrittelyssä mukana tarjonnan optimoinnin varmistamiseksi.

**HSL pitää joukkoliikennepalveluiden järjestämistavan muutosta hyvänä ratkaisuna.** Uudella järjestämistavalla ei ole merkittäviä kustannusvaikutuksia HSL:n jäsenkuntien kuntaosuuksiin eikä HSL:n tilaamaan liikenteeseen.

Alueen palvelutaso on jatkossa huomattavasti paremmin ennakoitavissa ja matkustajien kannalta pystytään paremmin varmistamaan tarjonnan riittävyys myös heikomman kysynnän aikoina.

Lisätietoja antaa joukkoliikenneasiantuntija Ville Lepistö tai joukkoliikennesuunnittelija Tero Mertanen.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen  
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 01.06.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.